

Številka: 141-1/2011-44
Datum: 8. 3. 2013

Mestna občina Ljubljana
Mestni svet

ZADEVA: Predlog za obravnavno na seji Mestnega sveta Mestne občine Ljubljana

PRIPRAVIL: Mestna uprava Mestne občine Ljubljana,
Oddelek za zdravje in socialno varstvo

NASLOV: Poročilo o uresničevanju Akcijskega načrta »Ljubljana – občina po meri invalidov« za obdobje od 2011 do 2012

POROČEVALKI: Tilka Klančar, vodja Oddelka za zdravje in socialno varstvo
Alenka Žagar, višja svetovalka II Oddelka za zdravje in socialno varstvo

**PRISTOJNO
DELOVNO TELO:** Odbor za zdravstvo in socialno varstvo

PREDLOG SKLEPA:
Mestni svet Mestne občine Ljubljana se seznani s Poročilom o uresničevanju Akcijskega načrta »Ljubljana – občina po meri invalidov« za obdobje od 2011 do 2012.

Župan
Mestne občine Ljubljana
Zoran Janković

Priloga:
- Poročilo o uresničevanju Akcijskega načrta »Ljubljana – občina po meri invalidov« za obdobje od 2011 do 2012 z obrazložitvijo

Poročilo
o uresničevanju Akcijskega načrta »Ljubljana – občina po
meri invalidov« za obdobje od 2011 do 2012

Gradivo zbrala in uredila:

Alenka Žagar, višja svetovalka Oddelka za zdravje in socialno varstvo Mestne uprave MOL

Ljubljana, marec 2013

KAZALO VSEBINE:

I. UVOD	4
II. URESNIČEVANJE AKCIJSKEGA NAČRTA V LETIH 2011 IN 2012	6
1. CILJ: Zagotoviti stalen pretok informacij in vsebin s področja zagotavljanja enakih možnosti in krepitev socialne vključenosti oseb z oviranostmi v življenje lokalne skupnosti.	6
2. CILJ: Zagotoviti dostopnost grajenega okolja, informacij in prevozov kot temeljnega pogoja za uresničevanje pravice do enakih možnosti oseb z oviranostmi.	7
2.1. Zagotavljanje dostopnosti stavb in prostorov v javni rabi.....	7
2.2. Zagotavljanje dostopnosti prevozov in informacij v mestnem potniškem prometu.....	10
2.3. Zagotavljanje prilagoditev in oznak v prometu.....	10
2.4. Zagotavljanje razpoložljivosti in prehodnosti javnih površin.....	13
2.5. Zagotavljanje dostopnih stanovanjskih stavb in stanovanj.....	14
3. CILJ: Spodbuditi razvoj in zagotoviti kontinuirano izvajanje programov in storitev s področij športa in rekreacije, kulture, vzgoje in izobraževanja ter zdravja, socialnega varstva in zaposlovanja za aktivno vključevanje oseb z oviranostmi v vsakdanje življenje lokalne skupnosti.	15
3.1. Šport in rekreacija.....	15
3.2. Kultura.....	15
3.3. Predšolska vzgoja in izobraževanje.....	18
3.4. Zdravje, socialno varstvo in zaposlovanje.....	19
III. ZAKLJUČEK	25

KAZALO SLIK:

Slika 1: Motivi iz zloženke »Ljubljana za vse, Primeren pristop do vsakogar«.....	6
Slika 2: Fabianijev most.....	8
Slika 3: Montažna klančina na Gallusovem nabrežju.....	12
Slika 4: Redukcija podatkov od klasične risbe do reliefne grafike za slepe in slabovidne.....	17
Slika 5: Tipni načrt za dostop do Centra urbane kulture Kino Šiška (izdelal ga je Geodetski inštitut Slovenije) na postajališču mestnega potniškega prometa.....	18
Slika 6: Primeri kretelj tolmačenja v znakovnem jeziku za gluhe.....	23
Slika 7: V imenu MOL je nagrado Evropske komisije Access city Award 2012 za dostopnost prometa in z njim povezane infrastrukture prevzela podžupanja MOL Tjaša Ficko.....	25

I. UVOD

Sodobni pogled na položaj oseb z oviranostmi¹ temelji na zagotavljanju enakih možnosti, človekovih pravic in temeljnih svoboščin za vse ter boja proti diskriminaciji, predsodkom in stereotipom.

Po Konvenciji Združenih narodov o pravicah invalidov (1. člen), ki jo je Republika Slovenija ratificirala 2. 4. 2008, so osebe z oviranostmi »ljudje z dolgotrajnimi telesnimi, duševnimi, intelektualnimi ali senzornimi okvarami (to so slepi, slabovidni, gluhi, naglušni in gluhoslepi), ki jih v povezavi z različnimi ovirami lahko omejujejo, da bi enako kot drugi polno in učinkovito sodelovali v družbi«. Iz Ustave Republike Slovenije (14. člen) izhaja, da oviranost (invalidnost) ne sme vplivati na zagotavljanje enakih človekovih pravic in temeljnih svoboščin, niti ne na enakost pred zakonom vseh državljanek in državljanov. Pomembno pravno podlago za preprečevanje in odpravljanje diskriminacije oseb z oviranostmi ter ustvarjanje pogojev za enake možnosti na vseh področjih življenja uvaja tudi Zakon o izenačevanju možnosti invalidov (Uradni list RS, št. 94/10), ki je bil sprejet konec leta 2010.

Mestna občina Ljubljana (v nadaljnjem besedilu: MOL) je v okviru zagotavljanja čim bolj ugodnih razmer za vsestransko dobrobit njenih občank in občanov pri načrtovanju in izvajanju svojih nalog zavezana k iskanju vključujočih rešitev, kar pomeni, da je posebna skrb namenjena prav občankam in občanom, ki bi zaradi različnih življenjskih okoliščin utegnili biti prikrajšani (med drugim tudi osebam z različnimi oblikami oviranosti).

Prvi Akcijski načrt za izenačevanje in uresničevanje enakih možnosti oseb z oviranostmi v Mestni občini Ljubljana za obdobje 2008 - 2010 je Mestni svet MOL sprejel na 22. seji 24. 11. 2008, nanašal pa se je na obdobje od leta 2008 do leta 2010². Naslednji Akcijski načrt »Ljubljana – občina po meri invalidov« za obdobje od 2011 do 2012 (v nadaljevanju: AN LOMI 11-12), na katerega se nanaša pričujoče poročilo, je Mestni svet MOL obravnaval in potrdil na 6. seji 30. 5. 2011.

O izvajanju akcijskega načrta za obdobje 2008 - 2010 sta bili pripravljene dve letni poročili, za leto 2009 in za leto 2010. Poročilo za leto 2009 je Mestni svet MOL obravnaval in potrdil na svoji 33. seji 23. 11. 2009, poročilo za leto 2010 pa na svoji 5. seji 30. 5. 2011. Obe poročili sta dostopni na spletni povezavi <http://www.ljubljana.si/si/mol/mestni-svet/seje/>.

Poročilo o izvajanju Akcijskega načrta »Ljubljana – občina po meri invalidov« za obdobje od 2011 do 2012 je urejeno po treh ključnih ciljeh akcijskega načrta, ki so bili oblikovani na osnovi Standardnih pravil OZN o izenačevanju možnosti invalidov (Resolucija 48/96, 20. 12. 1993):

1. Zagotoviti stalen pretok informacij in vsebin s področja zagotavljanja enakih možnosti in krepitve socialne vključenosti oseb z oviranostmi v življenje lokalne skupnosti.
2. Zagotoviti dostopnost grajenega okolja, informacij in prevozov kot temeljnega pogoja za uresničevanje pravice do enakih možnosti oseb z oviranostmi.

---

¹ V dokumentu je namesto termina invalidnost v uporabi termin oviranost, ki je na osebni ravni manj označujoč. Namesto osebnih pomanjkljivosti, ki jih poudarja izraz *invalidnost*, je pri izbranem izrazu v ospredju predvsem stanje oviranosti, do katerega pride v odnosu med posameznico oziroma posameznikom in njenim oziroma njegovim socialnim in fizičnim okoljem. Izbrani termin je hkrati odraz zaveze, da so ukrepi za zagotavljanje enakih možnosti namenjeni tudi vsem tistim, ki na podlagi slovenske zakonodaje nimajo statusa invalida, a se v vsakdanjem življenju prav tako soočajo s številnimi ovirami (na primer gluhi, kronični bolniki).

² Prvi akcijski načrt je nastal v okviru sodelovanja MOL v projektu Zveze delovnih invalidov Slovenije »Občina po meri invalidov«. Listino »Občina po meri invalidov« je MOL prejela decembra 2009, po prvem letu uspešnega izvajanja sprejetih nalog in ukrepov ter s tem še dodatno okrepila zavest in odgovornost za zagotavljanje enakih možnosti oseb z oviranostmi na različnih področjih življenja v občini.

3. Spodbuditi razvoj in zagotoviti kontinuirano izvajanje programov in storitev s področij športa in rekreacije, kulture, vzgoje in izobraževanja ter zdravja, socialnega varstva in zaposlovanja za aktivno vključevanje oseb z oviranostmi v vsakdanje življenje lokalne skupnosti.

V poročilu so tako pod posameznimi cilji akcijskega načrta predstavljeni, v letih 2011 in 2012, s strani posameznih nosilcev, to je organov Mestne uprave MOL (v nadaljnjem besedilu: MU MOL) ter posameznih javnih zavodov in javnih podjetij, katerih ustanoviteljica je MOL, izvedeni ukrepi za zagotavljanje dostopnosti grajenega okolja, javnih prevozov, informacij ter raznovrstnih storitev in programov osebam z oviranostmi v MOL. Izvedeni ukrepi so bodisi ukrepi projektne narave (enkratna izvedba, ureditev), bodisi aktivnosti, ki jih posamezni nosilci izvajajo kot redne naloge, v okviru svoje osnovne dejavnosti.

II. URESNIČEVANJE AKCIJSKEGA NAČRTA V LETIH 2011 IN 2012

1. CILJ: Zagotoviti stalen pretok informacij in vsebin s področja zagotavljanja enakih možnosti in krepiteve socialne vključenosti oseb z oviranostmi v življenje lokalne skupnosti.

- Na uradni spletni strani mesta Ljubljana se pod rubriko »Življenje v Ljubljani« nahaja posebno spletno mesto »Osebe z oviranostmi« (na: <http://www.ljubljana.si/si/zivljenje-v-ljubljani/osebe-z-oviranostmi/>) z informacijami o aktivnostih občine na področju zagotavljanja dostopnosti mesta, katerega vsebine se postopoma dopolnjuje.
- V okviru MOL je redno in aktivno deloval Svet za odpravljanje arhitekturnih in komunikacijskih ovir MOL (posvetovalno telo župana MOL, v nadaljnjem besedilu: SOAKO MOL), ki je na svojih rednih srečanjih obravnaval problematiko s področja oseb z oviranostmi, pobude posameznih članov SOAKO MOL ter nudil strokovno pomoč s predmetnega področja MU MOL, podjetjem in zavodom, katerih ustanoviteljica je MOL. Z namenom osveščanja o primernih načinih pristopa in sporazumevanju z osebami z oviranostmi je SOAKO MOL pripravil vsebino za publikacijo oziroma zloženko »Ljubljana za vse, Primeren pristop do vsakogar« (izdal jo je Oddelek za zdravje in socialno varstvo MU MOL, 2012). Zloženka (natisnjena je bila v 2.000 izvodih) je bila distribuirana številnim naslovnikom: mestnim svetnikom (na seji Mestnega sveta MOL 14. 1. 2013), oddelkom MU MOL, vsem javnim zavodom in podjetjem, katerih ustanoviteljica je MOL, vzdrževalcem in receptorjem v MU MOL, zaposlenim v gostinskem podjetju Hace d.o.o., ki izvajajo gostinske storitve v Mestni hiši, Direktoratu za invalide, vojne veterane in žrtve vojnega nasilja pri Ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve ter vsem ostalim ministrstvom, Nacionalnemu svetu invalidskih organizacij Slovenije, Svetu invalidov Mestne občine Maribor ter invalidskim društvom, katerih socialnovarstvene programe v letu 2013 sofinancira MOL.

Slika 1: Motivi iz zloženke »Ljubljana za vse, Primeren pristop do vsakogar«, z namenom promocije zloženke objavljeni tudi na zaslonih v mestnih avtobusih

- MOL zagotavlja delovanje Informacijske pisarne MOL, na naslovu Mačkova ulica 1, kjer je občankam in občanom s posebnimi potrebami oziroma njihovim društvom in zavodom omogočena izvedba raznovrstnih kulturnih dogodkov. V letih 2011 in 2012 je v Informacijski pisarni MOL svoje umetniške izdelke razstavljalo 25 različnih tovrstnih organizacij, skupno je bilo izvedenih 25 razstav (vsaka je trajala od tri do štiri tedne).
- V sodelovanju s Fakulteto za socialno delo oziroma dr. Jelko Škerjanc je MOL oktobra 2011 zagotovila izvedbo 4 urnega usposabljanja za prilagojeno sporazumevanje z osebami z oviranostmi, v katerega je bilo vključenih 12 zaposlenih MU MOL, ki se pri svojem delu najpogosteje srečujejo z občankami in občani. Na podlagi ocen udeležencev usposabljanja o tem, katera znanja in spretnosti za prilagojeno sporazumevanje pogrešajo pri svojem delu, je

nastal nabor vsebin za program nadaljnjih usposabljanj ostalih zaposlenih v MU MOL. Program usposabljanja bo v nadaljevanju tako vključeval delo na veččinah za sporazumevanje z osebami z okvaro sluha in z osebami z okvaro vida, navodila za vodenje slepih in slabovidnih oseb ter delo na delu na veččinah za sporazumevanje z jezno/-im občanko/-om. Naslednje usposabljanje sledi v letu 2013.

- Zavod za oskrbo na domu Ljubljana (v nadaljnjem besedilu: ZOD) redno izvaja informiranje uporabnic in uporabnikov storitve pomoč na domu in socialnega servisa, njihovih svojcev ter ostale zainteresirane javnosti o socialno varstvenih, zdravstvenih in drugih storitvah na območju MOL (osebno, telefonsko in preko elektronske pošte). Močan komunikacijski kanal ZOD predstavlja tudi njihova nova spletna stran (naslov: <http://www.zod-lj.si/>), ki je bila postavljena decembra 2012. ZOD je v letih 2011 in 2012 izdal skupno tudi 3 številke glasila za uporabnike svojih storitev (februar in oktober 2011 ter maj 2012).
- Zavod Turizem Ljubljana v svojih Turističnih informacijskih centrih gostom z oviranostmi zagotavlja informacije o dostopnosti turistične ponudbe v MOL. Ukrep opreme turističnega zemljevida Ljubljane z oznakami javnih objektov, dostopnih z Evro ključem v preteklem obdobju ni bil realiziran, zato je predviden v letu 2013.
- Osveščanje in informiranje o zagotavljanju dostopnosti in/ali potrebah oseb z oviranostmi redno zagotavljajo tudi številne kulturne ustanove MOL (med najbolj aktivnimi so Mestna knjižnica Ljubljana, Mestni muzej Ljubljana in Center urbane kulture Kino Šiška), in sicer z raznovrstnimi objavami in poudarki na njihovih spletnih straneh, z zagotavljanjem fizične in drugih oblik dostopnosti svojih prostorov, z rednim prirejanjem/ organizacijo dogodkov, prilagojenih osebam z oviranostmi, z omogočanjem prostorov ter podporo pri izvedbi dogodkov, ki jih organizirajo invalidske organizacije oziroma njihovi članice in člani.

2. CILJ: Zagotoviti dostopnost grajenega okolja, informacij in prevozov kot temeljnega pogoja za uresničevanje pravice do enakih možnosti oseb z oviranostmi.

2.1. Zagotavljanje dostopnosti stavb in prostorov v javni rabi

- Z uradne spletne strani mesta Ljubljana je, preko povezave »Osebe z oviranostmi« (<http://www.ljubljana.si/si/zivljenje-v-ljubljani/osebe-z-oviranostmi/>), ki se nahaja v rubriki »Življenje v Ljubljani«, urejen dostop do baze angleškega podjetja DisabledGo, v kateri se nahajajo podrobni podatki o dostopnosti 220 objektov v javni rabi z območja MOL (tako v slovenskem kot v angleškem jeziku). Pogodbeno razmerje s pripravljavcem baze podatkov je bilo v letu 2012 zaključeno.
- MOL je pri načrtovanju in izvedbi vsakega gradbenega projekta zavezana področni zakonodaji, veljavnim normativom, vedno pa so upoštevane tudi pripombe in usmeritve SOAKO ter primeri dobrih praks. Za vsako projektno dokumentacijo se pridobi vsa potrebna soglasja, ki med drugim predstavljajo tudi potrditev upoštevanja navodil, zahtev in pogojev s področja zagotavljanja dostopnosti in kvalitete bivanja oseb z oviranostmi. Zahteve glede tehničnih rešitev, ki zagotavljajo dostopnost osebam z oviranostmi (določa jih Pravilnik o zahtevah za zagotavljanje neoviranega dostopa, vstopa in uporabe objektov v javni rabi ter večstanovanjskih stavb, Uradni list RS, št. 97/03 in 77/09 - odl. US) so bile v letih 2011 in 2012 upoštevane tudi pri izdelavi projektne dokumentacije in nadalje pri gradnji/ izvedbi sledečih objektov/ ureditev:
  - Fabianijev most s cestno povezavo med Njegoševo in Roško,
  - nov Mrtvaški most,
  - parkirna hiša Kongresni trg,
  - nov Hradetskega most pri Gradaščici,
  - urejanje območja Špice,

- komunalno urejanje območja Novo Polje II,
- izgradnja Štajerske ceste na odseku od Kranjčeve do krožišča Žale,
- vrtca Miškolin in Žabice,
- širitev novega dela pokopališča Žale,
- mrliški vežici Prežganje.

Slika 2: Fabianijev most (vir fotografije: ATELIERarhitekti)

- Za uporabo v prostorih Mestne hiše (v sejni dvorani in v vseh klubih) je od junija 2011 na voljo prenosni komunikacijski sistem za uporabnike slušnih aparatov (FM sistem z oddajnikom in sprejemnikom). Ta nadomešča načrtovano indukcijsko zanko, katere namestitev bi zaradi spomeniškega varstva Mestne hiše in zahtevnosti izvedbe privedla do visokega stroška, poleg tega bi, ker je fiksno nameščena, služila svojemu namenu zgolj na omejenih površinah.
- V ali ob športnih objektih MOL so bile v letih 2011 in 2012 izvedene sledeče ureditve in prilagoditve za povečanje njihove dostopnosti osebam z oviranostmi:
  - od decembra 2012 je v športni dvorani Centra Stožice na voljo »Audiolock« sistem za uporabnike slušnih aparatov. Oddajnik pod streho dvorane zadostuje za 19 sprejemnikov. Za razločnejši zvok komentatorja oziroma govorca preko mikrofona, si oseba sprejemnik (slušalko) nadene na uho. Načrtovana je bila sicer namestitev indukcijske zanke, ki pa, zaradi velikosti dvorane, nebi bila uporabna rešitev;
  - zagotovljenih je nekaj dodatnih parkirnih mest, rezerviranih za osebe z oviranostmi: 2 parkirni mesti pri vhodu v športno dvorano Krim (Ob dolenski železnici 50), 2 parkirni mesti pri objektu Družbeni dom (Staničeva ulica 41) in 2 parkirni mesti v Parku Zalog (Oaza klub Zalog);
  - od marca 2011 je na Hladilniški poti 36 v Zalogu (ob Ledeni dvorani Zalog) na voljo nov objekt Oaza klub Zalog, namenjen izvajanju športnih aktivnosti in wellnesa. Objekt je v celoti dostopen gibalno oviranim: vsi prehodi med prostori so dovolj široki za uporabnice in uporabnike invalidskih vozičkov, na voljo so sanitarije za osebe z oviranostmi ter dvigalo za dostop v zgornje prostore;
  - od leta 2011 je za vstop v težkoatletsko dvorano Kodeljevo (Poljanska cesta 99) na voljo dvizni stopniščni vzpenjalnik;
  - ob napovedanih prireditvah sta ob vhodu na stadion Šiška, Milčinskega ulica 2, zagotovljeni 2 enoti mobilnih sanitarij, prilagojeni osebam z oviranostmi;

- v objektu stadiona Šiška, Milčinskega ulica 2, je bila izvedena zamenjava avtomatskih zapiral na vratih za lažji vstop v garderobe ter, za varnejše gibanje, z dodatnimi svetili, zagotovljeno povečanje svetlobe v stopniščih objekta.

Izvedba ostalih, v akcijskem načrtu za leti 2011 in 2012, načrtovanih ukrepov za povečanje dostopnosti športnih objektov osebam z oviranostmi (to so sanitarije in klančina v centralnem bifeju Kodeljevo, pri športni dvorani Kodeljevo, parkirna mesta, rezervirana za osebe z oviranostmi pri stadionu Šiška ter sanitarije za osebe z oviranostmi v Hali Tivoli) se prenese v obdobje 2013 in 2014.

- V ali ob objektih MOL, v katerih potekata predšolska vzgoja (vrtci) in osnovnošolsko izobraževanje (osnovne šole) so bile v letih 2011 in 2012 izvedene sledeče ureditve in prilagoditve za povečanje njihove dostopnosti otrokom ter učenkam in učencem s posebnimi potrebami:
  - pristojni oddelek MU MOL skrbi za redno zbiranje prijav/potreb in nakup novih ter (pre)razporejanje in vzdrževanje obstoječih naprav in medicinsko tehničnih pripomočkov, s pomočjo katerih se otroci ter učenke in učenci s posebnimi potrebami lažje vključujejo v proces predšolske vzgoje in izobraževanja;
  - urejen je dostop za gibalno ovirane do vseh četrtnih mladinskih centrov;
  - v Vrtcu Šentvid (enota Vid) in v Osnovni šoli Majde Vrhovnik (dokončanje del na tej lokaciji je predvideno za marec 2013) je bila za otroke ter za učenke in učence, ki uporabljajo invalidske vozičke, izvedena vgradnja dvigala;
  - v Osnovni šoli Majde Vrhovnik ter v Osnovni šoli Vič so v uporabi nove prilagojene sanitarije za učenke in učence, ki uporabljajo invalidske vozičke;
  - v Vrtcu Zelena jama je na voljo nov specialni stol, namenjen in prilagojen otroku s težjo gibalno motnjo;
  - izvedena je bila prenova košarkaškega igrišča Zavoda za usposabljanje Janeza Levca, na lokaciji delovne enote OŠPP Dečkova ulica 1b.
- Vgradnja osebnih dvigal v dveh poslovnih zgradbah Zdravstvenega doma Ljubljana, in sicer na lokaciji Zdravstveni doma Ljubljana, enota Bežigrad, PE Črnuče, Primožičeva ulica 2 ter na lokaciji Zdravstveni dom Ljubljana, enota Moste Polje, PE Polje, Cesta 30. avgusta 2, v letih 2011 in 2012 ni bila končana, zato je predvidena v novem akcijskem načrtu za leti 2013 in 2014. Vgradnja dvigala v enoti Bežigrad bo predvidoma končana maja 2013, v enoti Moste Polje pa leta 2014.
- Vsi novi prostori Lekarne Ljubljana, v katerih ta izvaja lekarniško dejavnost, so dostopni brez arhitekturnih ovir. Zadnja nova odprta poslovna enota Lekarne Ljubljana je Lekarna pri polikliniki, Njegoševa 6k, to je nova dežurna lekarna, novembra 2012 preseljena iz stare dežurne enote, na Prisojni ulici. Delovni čas nove dežurne lekarnje je od ponedeljka do nedelje od 7.00 do 24.00 ure, za nujne primere pa tudi ponoči od 24.00 do 7.00 ure. Prostori nove enote so brez arhitekturnih ovir, za neovirano komunikacijo pa je poskrbljeno z indukcijsko zanko za osebe z okvaro sluha.
- V in pred prostori MOL, v katerih delujejo četrtne skupnosti, so bile v letih 2011 in 2012 izvedene sledeče ureditve in prilagoditve za povečanje njihove dostopnosti občankam in občanom:
  - zagotovljene so klančine za dostop gibalno oviranim do večnamenske dvorane, na naslovu Zajčeva pot 34 (za potrebe Četrtna skupnosti Črnuče), do poslovnih prostorov, na naslovu Rozmanova 12 (za potrebe Četrtna skupnosti Center), do prostorov Četrtna skupnosti Šiška (Kebetova 1) ter do prostorov Četrtna skupnosti Moste (Ob Ljubljani 36 a 1);
  - v poizvedbi službe MU MOL, ki načrtuje in izvaja naloge za delovanje četrtnih skupnosti MOL, ni bilo izraženih potreb za vgradnjo indukcijskih zank v prostore četrtnih skupnosti MOL. Kljub temu omenjena služba nadaljuje z aktivnostmi na tem področju in rešitev te vrste načrtuje v eni izmed dvoran četrtnih skupnosti, ki je

opremljena za multimedijske projekcije (predvidoma dvorana Četrtna skupnosti Trnovo, na naslovu Devinska 1b).

- MOL zagotavlja 4 mobilne stopniščne ploščadi za mehanski dvig oseb na vozičku preko stopnic, ki se jih, v skladu s potrebami uporabnic in uporabnikov prostorov ter v skladu s tehničnimi možnostmi na objektih, namešča na objekte, ki so v lasti MOL. V obdobju 2011 in 2012 potreb po nameščanju mobilnih stopniščnih ploščadi na objekte MOL ni bilo.
- MOL zagotavlja fizično dostopnost prostorov, v katerih potekajo volitve. Poleg tega je občankam in občanom na voljo tudi prilagojeno volišče s posebno volilno napravo TOP VOTER. To je elektronska naprava za glasovanje s pomočjo zvoka, ki omogoča večkratno ponovno glasovanje v primeru, da želi volivka oziroma volivec popraviti svoj glas pred dokončno oddajo glasovnice. Z uporabo naprave TOP VOTER svoj glas na volitvah/referendumih enostavneje oddajo osebe z okvaro vida, ostareli, nepismeni in ostali, s težavami v pisanju. Prilagojeno volišče je organizirano v prostorih informacijske pisarne MOL (Mačkova ulica 1), nazadnje marca 2012.

2.2. Zagotavljanje dostopnosti prevozov in informacij v mestnem linijskem prevozu potnikov

- Izvajalec javne službe mestnega linijskega prevoza potnikov v MOL LPP d.o.o. je v obdobju 2011 in 2012 nadaljeval s posodabljanjem voznega parka. Januarja 2012 je bilo v promet vključenih 20 novih nizkopodnih avtobusov s pripadajočo opremo za osebe z oviranostmi oziroma njihovo lažje vključevanje in uporabo javnega prevoza. Vsa vozila iz skupine kratkih (»solo«) vozil so tako nizkopodne konstrukcije, opremljena z govornimi napovedniki in notranjimi prikazovalniki. Visokopodne konstrukcije (s stopnicami) ter brez primerne opreme je le še 8 % vozil voznega parka LPP d.o.o.
- V sklop rednih izobraževanj zaposlenih pri LPP d.o.o. je bilo vključeno tudi izobraževanje za delavce prometne operative (vozniki, prometniki, koordinatorji in nadzorniki), s poudarkom na predstavitvi težav in situacij s katerimi se srečujejo osebe z oviranostmi ob uporabi javnega prevoza. Izobraževanja so potekala na sedežu podjetja, izvedena pa so bila januarja, februarja in marca 2011 ter januarja, februarja, oktobra in novembra 2012. V izobraževanja je bilo vključenih vseh 610 zaposlenih delavcev prometne operative, vsak od njih po 3 ure, v okviru dveh usposabljanj. Izobraževanje je pomembno prispevalo k razumevanju potreb in k ustreznemu načinu pristopa ob nudenju prevoznih storitev osebam z oviranostmi ter s tem h krepitvi vključevanja oseb z oviranostmi v javno življenje. Poglavitni pokazatelj učinkovitosti teh izobraževanj (ob sodobnih vozilih in opremi) je večje zadovoljstvo uporabnikov, s strani katerih prihajajo številne pohvale, pritožb pa praktično ni več.
- Predviden ukrep opreme medkrajevnega avtobusa z dvižno ploščadjo za vstop oseb na invalidskih vozičkih ni bil realiziran, saj zahteva predelavo avtobusa, ki pa po mnenju LPP d.o.o. ni ustrezna rešitev (tovrstna predelava bi na primer posegala v zagotavljanje zahtev in pogojev, ki veljajo za voznike). Ukrep je možno realizirati z nakupom novega, že ustrezno opremljenega vozila, kar pa je vezano na razpise za nakup novih vozil ter razpoložljiva finančna sredstva. V LPP d.o.o. možnosti za izvedbo ukrepa še proučujejo.

2.3. Zagotavljanje prilagoditev in oznak v prometu

- Pristojni oddelek MU MOL za gospodarske dejavnosti in promet v sodelovanju z Javnim podjetjem Ljubljanska parkirišča in tržnice d.o.o. redno zagotavlja nameščanje tipk za osebe z okvaro vida na semaforiziranih križiščih in semaforiziranih peš prehodih v MOL. Na dan

1. 1. 2013 je bilo na prometnih površinah na območju MOL v uporabi skupno 644 takšnih tipk, nameščene pa so bile na 104 semaforiziranih križiščih in 42 semaforiziranih prehodih za pešce. Poleg tega so zagotovljene tudi druge oblike prilagoditev cestnoprometne signalizacije osebam z okvaro vida - kontrastne oznake na drogovih prometnih znakov in lučeh javne razsvetljave, kar sicer poteka v skladu z ugotovitvami s terena ter pobudami občank/ občanov, društev in četrtnih skupnosti.

V letih 2011 in 2012 so bile tipke za osebe z okvaro vida nameščene na sledečih križiščih:

- Štajerska cesta/ uvoz Univerzitetni rehabilitacijski inštitut Republike Slovenije - Soča	3 kom
- Poljanska cesta/ Kapusova ulica	2 kom
- Dolenjska cesta/ Orlova ulica	4 kom
- Dolenjska cesta/ Peruzzijeva ulica	4 kom
- Peruzzijeva ulica/ Ob dolenjski železnici	4 kom
- Poljanska cesta/ Roška cesta	4 kom
- Zaloška cesta/ Roška cesta	8 kom
- Ilirska ulica/ Njogoševa cesta	6 kom
- Zaloška cesta/ Univerzitetni klinični center Ljubljana	2 kom
- Chengdujska cesta/ Nove Fužine	2 kom

V letu 2011 je bilo na javnih površinah MOL označenih 7 novih parkirnih mest, rezerviranih za osebe z oviranostmi (lokacije: Prijateljeva ulica - 2 parkirni mesti, Komanova ulica - 2 parkirni mesti, Ulica Janeza Pavla II. - 2 parkirni mesti in Rožna dolina, Cesta XI - 1 parkirno mesto), leta 2012 pa 6 novih parkirnih mest, rezerviranih za osebe z oviranostmi (lokacije: Gregorčičeva ulica - 1 parkirno mesto, Preglov trg - 2 parkirni mesti, Vodmatska ulica - 1 parkirno mesto in Prvomajska ulica - 2 parkirni mesti).

Na dan 1. 1. 2013 je bilo tako na javnih površinah MOL (na ulicah in cestah) skupno 129 parkirnih mest, rezerviranih za osebe z oviranostmi (v podatek niso zajeta parkirna mesta, rezervirana za osebe z oviranostmi, ki se nahajajo v naseljih in na parkiriščih, ki so v upravljanju lokalnih upravnikov).

- V okviru redne naloge nižanja robnikov in izvedbe klančin na javnih prometnih površinah, v skladu z ugotovitvami s terena ter pobudami občank, občanov in četrtnih skupnosti, je pristojni oddelek MU MOL za gospodarske dejavnosti in promet v letu 2011 izvedel nižanja robnikov in klančino na sledečih lokacijah:
  - Papirniški trg 20 – 1
  - glavno križišče pred mostom čez Ljubljano na Vevčah – 8
  - most čez Ljubljano v Vevčah, pri tiskarni – 1
  - Pot heroja Trtnika 38 – 1
  - Grajzerjeva ulica 28 (prehod za pešce) – 2
  - Grajzerjeva ulica 23A (na ovinku) – 1
  - Klemenova ulica v Kašlju (začetek ulice – prehod za pešce) – 2
  - pri Restavraciji Mak v Vevčah (iz križišča levo v klanec) – 1
  - Četrtna skupnost Polje – 3
  - Četrtna skupnost Jarše, v križišču s Središko ulico – 8
  - Četrtna skupnost Jarše, križišče s Poljedelsko ulico – 2
  - Četrtna skupnost Jarše, križišče z Bavdkovo ulico – 2
  - Četrtna skupnost Jarše, križišče z Rožičevo ulico – 2
  - Četrtna skupnost Jarše, križišče z dovozno potjo do hišne številke 66 – 2
  - Četrtna skupnost Jarše, uvozi do objekta na hišni številki 72 – 6
  - Parmska ulica – 2
  - Pesarska cesta – 4
  - Dunajska cesta pri World Trade Center Ljubljana (prehod za pešce) – 2
  - Cesta v Mestni log – 6
  - Četrtna skupnost Šentvid, Prušnikova ulica – 12
  - končna postaja v mestnem linijskem prevozu Vižmarje – 1
  - Središka ulica – 1

- Tacenska cesta pri gostilni Košir (na prehodu za pešce) – 2
- Cesta Iga Grudna 13 – 1
- Trg Komandanta Staneta 12 – 1
- Gallusovo nabrežje pri stopnicah in stebričkih Plačnika (v povezavi na Karlovško cesto) – 1 montažna klančin

Slika 3: Montažna klančina na Gallusovem nabrežju (vir fotografije: arhiv OGDG MU MOL)

V letu 2012 so bila nižanja robnikov na javnih prometnih površinah izvedena na sledečih lokacijah:

- Ulica Milana Majcna/ Gubčeva ulica – 1
- Ulica Metoda Mikuža/ Vojkova cesta – 6
- Slovenčeva ulica/ Tolstojeva ulica – 4
- Vodovodna cesta pri železniški progi – 1
- Glavarjeva ulica/ Pegamova ulica – 2
- Mašera-Spasičeva ulica/ Pegamova ulica – 2
- Pegamova ulica 10 (vrtec) – 2
- Vodnikova cesta – 4
- Parmova ulica/ Bežigrad – 6
- Langusova ulica 4 – 1
- Roška cesta/ Streliška cesta – 1
- Ob Ljubljani – 10
- Pod Bukvami – 11
- Ipavčeva ulica – 3
- Melikova ulica – 11
- Opekarska cesta in Mala čolnarska ulica – 2
- Poljanska cesta – 1
- Dunajska cesta (pri hišni številki 74) – 1
- Posavskega ulica/ Vodovodna cesta – 1
- Plešičeva ulica/ Kamnogoriška cesta (križišče) – 10
- Martinčeva ulica/ Kamnogoriška cesta (križišče) – 1
- Dunajska cesta/ Stare Črnuče (osnovna šola) – 6
- Dunajska cesta/ Obvozna cesta – 1
- Savlje 50 in 50a – 5
- Celovška cesta/ Gunceljska cesta/ Kosmačeva cesta – 7

- Agrokombinatska cesta (postajališče mestnega linijskega prevoza pri Silgan Ljubljana d.d.) – 1
  - Kašeljska cesta (nasproti hišne številke 101a, pri osnovni šoli) – 4
  - Pečinska ulica/ Avgustinčičeva ulica – 2
  - Novo Polje, Cesta II/ Novo Polje, Cesta V – 3
  - Zadobrovska cesta/ Novo polje, Cesta I, Novo polje, Cesta III – 8
  - Vodnikova cesta/ Lakotence – 1
  - Šmartinska cesta/ Topniška ulica – 1
  - Bratislavška cesta/ Pot spominov in tovarištva (PST) – 3
  - Letališka cesta (pri Emporiumu) – 2
  - Tbilisijska ulica (pri zavornemu servisu) – 2
  - Šmartinska cesta/ Sneberska cesta – 2
  - Melikova ulica – 2
  - Majorja Lavriča ulica (pločnik) – 6
  - Prušnikova ulica – 16
  - Brodarjev trg – 1
- V okviru ukrepov zagotovitve taktilnih talnih oznak za osebe z okvarami vida na javnih površinah v MOL (predviden je bil pilotni projekt ureditve na območju Parka Tivoli in na krožni poti Jamova cesta – Lepi pot – Tržaška cesta – postaja LPP pri »Tobačni« – križišče Trg MDB – Langusova ulica) do faze izvedbe oziroma nameščanja oznak še ni prišlo. Model in materiali, ki bodo pravilno odgovarjali potrebam uporabnikom in bodo hkrati ustrezno umeščeni v prostor, so določeni v Navodilih za načrtovanje prometnih ureditev v MOL (objavljena na povezavi: <http://www.ljubljana.si/si/mol/mestna-uprava/oddelki/gospodarske-dejavnosti-promet/>). Postopna izvedba talnih taktilnih oznak sledi v nadaljnjem obdobju. V novem akcijskem načrtu za leti 2013 in 2014 so za urejanje predvidene relacije znotraj območij Tivolija, Viča in Rožne doline.

2.4. Zagotavljanje razpoložljivosti in prehodnosti javnih površin

- V okviru naloge zagotavljanja rednega in izrednega nadzora nad uporabo javne površine v skladu z Odlokom o posebni in podrejeni rabi javnih površin (Uradni list RS, št. 79/11, 81/11 - popr., 30/12 in 95/12) - predvsem nadzor nad postavljanjem gostinskih vrtov, »A« panojev in drugih predmetov na javno površino brez dovoljenja oziroma v nasprotju z izdanim dovoljenjem - je Inšpektorat MU MOL v letih 2011 in 2012 (opomba: podatki za leto 2012 se nanašajo na obdobje januar - november) opravil skupno 954 pregledov ter izdal 219 preventivnih obvestil, 215 opozoril, 81 odločb in 14 izvršb. V prekrškovnem postopku je bilo v istem obdobju izdanih 25 plačilnih nalogov in 21 odločb o prekršku ter izrečenih 175 opozoril.
- Mestno redarstvo MU MOL je intenzivno izvajalo nadzor nad uporabo parkirnih mest, rezerviranih za osebe z oviranostmi ter v tem okviru uvedlo 691 postopkov, od tega v 350 primerih z odredbo odvoza vozila s »pajkom«.
- Pri Mestnem redarstvu MU MOL ugotavljajo, da je prehodnost javnih površin (za nemoteno gibanje oseb z oviranostmi in tudi drugih udeležencev v prometu) največkrat ovirana zaradi parkiranja na pločnikih, križiščih in drugih površinah, kjer parkiranje in odlaganje stvari predstavlja oviro v cestnem prometu (po Zakonu o pravilih cestnega prometa, Uradni list RS, št. 109/10 in 57/12). V letih 2011 in 2012 je bilo zaradi ovir na teh površinah uvedenih 45.614 postopkov o prekršku, kot dodatni ukrep pa še 6.278 odvozov s »pajkom« in 6.686 priklenitev z lisicami.

2.5. Zagotavljanje dostopnih stanovanjskih stavb in stanovanj

- Javni stanovanjski sklad MOL je končal z gradnjo nove stanovanjske soseske Polje II, v kateri je 18 stanovanj v celoti prilagojenih gibalno oviranim. Vsa stanovanja so bila leta 2012 dodeljena prosilcem, ki so se uvrstili na prednostno listo 14. javnega razpisa za dodeljevanje neprofitnih stanovanj v najem in so sami ali eden od družinskih članov trajno vezani na uporabo invalidskega vozička.
- Javni stanovanjski sklad MOL je, v skladu z načrtovanimi ukrepi, pridobil 12 oskrbovanih stanovanj v Murglah in jih dodelil v najem 11 prosilcem, ki so uspeli na 2. in 3. razpisu za oddajo oskrbovanih stanovanj v najem (3 stanovanja v letu 2011 in 8 stanovanj v letu 2012).
- V letu 2012 je Javni stanovanjski sklad MOL obnovil 8 starejših stanovanj, ki so zdaj prilagojena osebam z okvaro sluha in osebam z okvaro vida. 7 stanovanj je dodeljenih prosilcem, ki so se uvrstili na prednostno listo 14. javnega razpisa za dodeljevanje neprofitnih stanovanj v najem in imajo sami ali eden od družinskih članov okvaro sluha oziroma okvaro vida.
- Vodenje upravnih postopkov, odločanje in izplačila za subvencioniranje stroškov najemnin najemnicam in najemnikom (tudi osebam z oviranostmi) neprofitnih najemnih stanovanj (iz proračuna MOL) ter najemnicam in najemnikom tržnih stanovanj (polovica iz proračuna MOL in polovica iz državnega proračuna) je bilo do konca leta 2011 v pristojnosti Javnega stanovanjskega sklada MOL, po 1. 1. 2012 pa je, v skladu z Zakonom o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev (Uradni list RS, št. 62/10, 40/11, 40/12 - ZJUF, 57/12 - ZPCP-2D in 14/13), v pristojnosti centrov za socialno delo. Sredstva za subvencije, v skladu z odločbami centrov za socialno delo, iz sredstev MOL izplačuje Javni stanovanjski sklad MOL.
- Javni stanovanjski sklad MOL, v skladu s Sklepom o izredni pomoči uporabnikom neprofitnih najemnih stanovanjskih enot, ki niso sposobni samostojnega bivanja (Mestni svet MOL ga je sprejel na 12. seji 19. 12. 2011), dodeljuje tudi izredne pomoči k neprofitnim najemnicam za stanovanja, katerih najemnice so nevladne organizacije, uporabniki pa posameznice in posamezniki, vključeni v njihove programe pomoči. Izredna pomoč se odobri do višine 80 % neprofitne najemnine, enako kot upravičencem do subvencionirane najemnine. V letu 2011 je Javni stanovanjski sklad MOL izdal 10, v letu 2012 pa 8 odločb o izredni pomoči k neprofitni najemnici (ta se posamezniku dodeli za obdobje 1 leta).

3. CILJ: Spodbuditi razvoj in zagotoviti kontinuirano izvajanje programov in storitev s področij športa in rekreacije, kulture, vzgoje in izobraževanja ter zdravja, socialnega varstva in zaposlovanja za aktivno vključevanje oseb z oviranostmi v vsakdanje življenje lokalne skupnosti.

3.1. Šport in rekreacija

- MU MOL preko pristojnega oddelka za šport zagotavlja izvajanje športno rekreativnih programov, namenjenih osebam z oviranostmi in programov športne vzgoje otrok s posebnimi potrebami iz sredstev razpisa »Letni program športa«.

V okviru programa športne rekreacije »Šport invalidov – odrasli« je MOL v letu 2011 sofinancirala 35 skupin oseb z oviranostmi (v vsaki je sodelovalo do 10 posameznikov, skupaj je bilo vključenih cca. 350 posameznikov) iz 3 različnih društev, v letu 2012 pa 50 skupin iz 5 društev (v vsaki skupini je sodelovalo do 10 posameznikov, skupaj je bilo predvidoma vključenih od 300 do 500 posameznikov). Odrasli z oviranostmi so bili vključeni v sledeče športne programe: veslanje, rekreacija in telovadba za najtežje prizadete, curling, košarka, plavanje, judo, ples (standardni in latinsko ameriški), bowling, kegljanje, strelstvo, namizni tenis, tenis, balinanje, alpsko smučanje, ribištvo, potapljanje (podvodna orientacija), atletika, nogomet, konjenišтво (dresura).

V okviru programa športa, ki je namenjen otrokom s posebnimi potrebami, je MOL v letu 2011 sofinancirala 37 skupin iz 7 različnih društev (skupno je bilo vključenih cca. 320 otrok in mladih s posebnimi potrebami), v letu 2012 pa 41 skupin iz 8 društev (skupno je bilo vključenih cca. 260 otrok in mladih s posebnimi potrebami). Otroci in mladi s posebnimi potrebami so bili vključeni v sledeče športne programe: Motopedagoška in psihomotorična obravnava otrok s posebnimi razvojnimi potrebami oziroma s težavami v zgodnjem gibalnem razvoju, karate, G-judo, Otroci imajo radi konje, alpsko smučanje, namizni tenis, plavanje, telovadba za otroke in mlade z različnimi oblikami oviranosti (za gluhe in naglušne, za osebe s funkcionalno okvaro - osnovna motorika in vadba z žogami, za otroke s cerebralno paralizo, za otroke z avtizmom, za otroke z mišično distrofijo), košarka.

3.2. Kultura

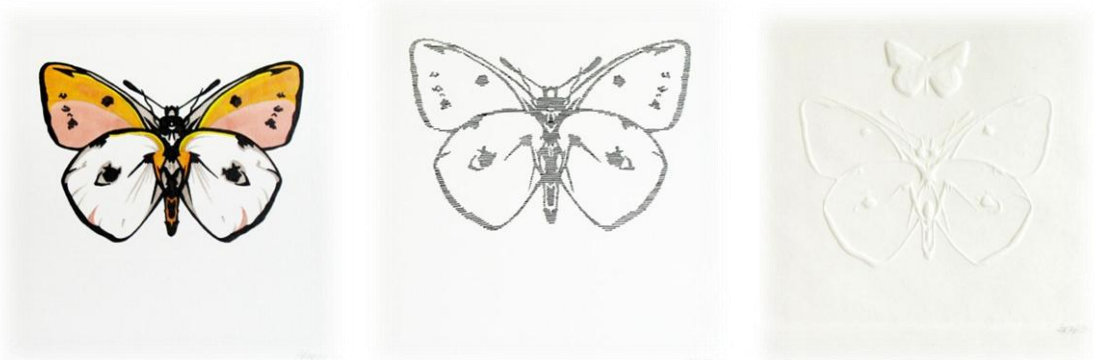
- Med kulturnimi ustanovami, katerih ustanoviteljica je MOL, so pri zagotavljanju dostopnosti svojih prostorov in storitev osebam z oviranostmi med najbolj aktivnimi Mestna knjižnica Ljubljana, Muzej in galerije mesta Ljubljane, Center urbane kulture Kino Šiška, Mestno gledališče ljubljansko, Slovensko mladinsko gledališče in Kinodvor.
- Mestna knjižnica Ljubljana (MKL) je v letih 2011 in 2012 izvajala sledeče aktivnosti za povečanje dostopnosti svojih storitev občankam in občanom z oviranostmi:
  - Za članice in člane, ki zaradi različnih razlogov (različne vrste oviranosti, dolgotrajna bolezen, ipd.) sami težko ali sploh ne morejo obiskati knjižnice, MKL zagotavlja servis »Knjiga na dom«, v okviru katerega je enkrat mesečno omogočena brezplačna dostava in prevzem knjižničnega gradiva na domu. Storitve izvajata dva knjižničarja, mesečno obiščeta in zagotavljata knjižnične storitve 15 do 20 članicam in članom.
  - V okviru izvajanja servisa potujoče knjižnice »Bibliobus« (ta je opremljen z dvižno ploščadjo za vstop uporabnikov na invalidskih vozičkih) MKL posebno pozornost namenja osebam z oviranostmi. V razpredeno mrežo postajališč »Bibliobusa« (ta obiskuje kraje v MOL in kraje v osmih občinah osrednjeslovenske regije) sodi tudi postajališče pred Univerzitetnim rehabilitacijskim inštitutom RS – Soča, Linhartova 51. Postajališča »Bibliobusa« na območju MOL so še: Barje, Bokalci, Lipoglav, Panče, Podlipoglav, Podgorica, Reški kovač, Sadinja vas, Tomačevo, Šmartno ob Savi in ČS Trnovo.
  - V MKL redno potekajo delavnice za učenje slovenskega znakovnega jezika, ki ga za sporazumevanje uporabljajo osebe z okvarami sluha. V letu 2011 je bilo izvedenih 19 delavnic s 101 udeležencem, v letu 2012 pa 16 delavnic z 99 udeleženci. Vsak

- udeleženec v usposabljanje vključen skupaj 24 ur. Motiv za vključitev v delavnice slovenskega znakovnega jezika je običajno vez z gluho osebo v sorodstvenih, zasebnih odnosih ali na delovnem mestu ali zgolj želja po novem znanju.
- MKL redno omogoča invalidskim organizacijam prostore in podporo pri organiziranju in izvedbi razstav njihovih izdelkov in drugih predstavitev. Ti dogodki predstavljajo vsaj 5% celotnega razstavnega programa MKL letno, kar pomeni vsaj 10 letno.
  - MKL za izposajo zagotavlja nabor gradiv (povečan tisk, zvočne knjige na avdiokasetah in zgoščenkah, elektronski bralniki), namenjenih osebam z okvaro vida, ki ga redno dopolnjujejo z nabavo novih kosov. V letih 2011 in 2012 je bila ta zbirka gradiv povečana za skupno 29 kosov in zdaj obsega 4.739 kosov.
  - Na elektronskih bralnikih si članice in člani lahko izposodijo do 5 elektronskih knjig hkrati. Bralniki so lahki, lažji od knjig, in imajo možnost poljubne povečave črk. V ponudbi MKL je preko 150 elektronskih knjig. Obiskovalkam in obiskovalcem dveh enot MKL (Slovenske knjižnice, Einspielerjeva ulica 1 in Knjižnice Otona Župančiča, Kersnikova ulica 2) je v prostorih knjižnice na voljo možnost uporabe elektronskih povečevalnih lup.
  - Od novembra 2012 dalje MKL, preko svoje spletne strani, zagotavlja digitalno knjižnico »Moja knjižnica«, ki članicam in članom omogoča uporabo knjižnice na daljavo 24 ur dnevno, vse dni v letu (možen je vpogled v seznam izposojenega gradiva, podaljšanje roka izposoje, rezervacija zasedenega gradiva, naročanje prostih izvodov ter izvodov iz medknjižnične izposoje).
  - MKL je v okviru programa izvajanja posebnih nalog osrednje območne knjižnice za leto 2011 pripravila Priročnik primerov dobre prakse storitev za uporabnike s posebnimi potrebami v elektronskem okolju, katerega namen je predstaviti pregled primerov dobre prakse v slovenskih in tujih knjižnicah, predvsem splošnih.
  - MKL v knjižnici Bežigrad zagotavlja tudi izposajo igrač v Igroteki. Ponudba obsega okoli 1.800 igrač, od katerih so nekatere posebej namenjene osebam z oviranostmi, za rehabilitacijo po daljših boleznih in poškodbah.
- Tudi iz Javnega zavoda Muzej in galerije mesta Ljubljane (MGML) poročajo o številnih izvedenih aktivnostih, s katerimi učinkovito odgovarjajo na specifične potrebe oseb z oviranostmi in pomembno prispevajo k njihovemu vključevanju v kulturno dogajanje v mestu Ljubljana:
- Osebam z okvarami vida je na voljo »zvočni vodnik« po stalni razstavi »Obrazi Ljubljane« v Mestnem muzeju Ljubljana, Gosposka 15.
  - Po rimski Emoni (sprehod med ostalinami Emone v mestu: Emonska hiša na Mirju, Starokrščanski center na Erjavčevi cesti in najnovejša odkritja na Kongresnem trgu) je na voljo multimedijški vodnik s prikazom vsebin v slovenskem znakovnem jeziku za osebe z okvarami sluha.
  - Od septembra 2012 so v treh prenovljenih arheoloških parkih (Emonska hiša, Zgodnjekrščansko središče in Rimski zid) osebam z okvaro vida na voljo tipni zemljevidi in makete. Izboljšana je tudi fizična dostopnost za bližji ogled ostalin in info panojev v arheoloških parkih (uporabnice in uporabniki invalidskih vozičkov se lahko nivojsko približajo ohranjenim mozaikom in gledajo ostaline z višjega nivoja, višina info panojev je prilagojena višini otrok in osebam na invalidskih vozičkih).
  - Septembra 2012 so v Mestnem muzeju Ljubljana poskrbeli za prilagoditve razglednih hodnikov (talni trakovi in orientacijske oznake pred stopnišči) in info panojev (slednji so zdaj dostopnejši osebam na invalidskih vozičkih in otrokom).
  - MGML tudi sicer zagotavlja pisne vodnike v povečani in Braillovi pisavi, ter nudi možnost izposoje lup.
  - V MGML so odprti tudi za zaposlovanje oseb z oviranostmi. V letu 2011 je bila v načrtu začasna zaposlitev treh oseb z okvaro sluha, ki pa zaradi birkoratskih zapletov (zamujena vloga na Zavod za zaposlovanje) žal niso bile realizirane. Kasneje se ena od kandidatki za zaposlitev ni odločila, ker bi bila lokacija njenega delovnega mesta zunaj dosega mestnega potniškega prometa.

- MGML je septembra 2011 izvedlo izobraževanje osebja Mestnega muzeja Ljubljana in Mestne galerije Ljubljana za delo z obiskovalkami in obiskovalci s posebnimi potrebami (slepi, gluhi in z motnjami v razvoju). Izobraževanja v skupnem trajanju 5 ur se je udeležilo 10 zaposlenih. Zaposlenimi so se s tem usposobili za ustrezen sprejem in vodenje obiskovalk in obiskovalcev z oviranostmi, spodbujeno pa je bilo tudi večje razumevanje in poslušanje za potrebe oseb z oviranostmi.
- Leta 2012 (od 3. aprila do 27. maja) je bila v Mestnem muzeju Ljubljana na ogled razstava reliefnih grafik »Obvezno dotikanje - Žuželke za slepe in slabovidne«, namenjena osebam z okvaro vida, ki pa je z izvirno postavitvijo tudi videčim ponudila edinstveno izkušnjo drugačnega načina dojetja sveta okoli nas.
- MGML v načrtovanje, pripravo, nastajanje in izvedbo posameznih projektov redno vključuje osebe z oviranostmi ter s tem zagotavlja njihovo aktivno participacijo in ustrezne rešitve pri zagotavljanju dostopnosti svoje ponudbe.

Slika 4: Redukcija podatkov od klasične risbe do reliefne grafike za slepe in slabovidne (vir fotografij: arhiv Mestnega muzeja Ljubljana)

- V Slovenskem mladinskem gledališču v primeru nekaj predstav na leto zagotovijo tolmačenje v slovenskem znakovnem jeziku. Ob takšnih priložnosti o tem predhodno obvestijo potencialne obiskovalke in obiskovalce s ponudbami in informacijami, ki jih na invalidska društva. V letih 2011 in 2012 je bilo tolmačenje zagotovljeno na 5 predstavah.
- Mestno gledališče ljubljansko je v letu 2011 izvedlo nekaj ključnih ureditev za izboljšanje fizične dostopnosti prostorov in s tem tudi svoje ponudbe. Obiskovalkam in obiskovalcem je zdaj na voljo panoramsko dvigalo, prenovljena je bila Mala scena. Osebam na invalidskih vozičkih sta zdaj brez ovir dostopna Mala scena in Studio MGL, Velika dvorana pa v zadnjem delu parterja.
- V Centru urbane kulture Kino Šiška zagotavljajo celovito dostopnosti prostorov, na voljo so dvigalo, klančine za dostop do vseh dvoranah, indukcijske zanke za uporabnike slušnih aparatov v vseh dvoranah, taktilna tabla v objektu in na avtobusnem postajališču Kino Šiška. Poleg tega osebam z oviranostmi zagotavljajo tudi cenovno dostopnost celotne ponudbe. Vse javne prireditve so za gibalno ovirane, gluhe, naglušne, slepe, slabovidne in gluhoslepe ter njihove spremljevalke in spremljevalce (v kolikor jih imajo), v celoti brezplačne.

Slika 5: Tipni načrt za dostop do Centra urbane kulture Kino Šiška na postajališču mestnega potniškega prometa (vir fotografije: arhiv MOL)

- Kinodvor zagotavlja fizično dostopnost dvorane, kavarne in knjigarne. Z dvigalom je osebam na invalidskih vozičkih omogočen dostop do prilagojenih sanitarij in do dvorane. Dostop osebam na invalidskih vozičkih do male dvorane je mogoč s pomočjo biljetske in operaterske ekipe.

3.3. Predšolska vzgoja in izobraževanje

- V okviru nalog in pristojnosti MOL na področju predšolske vzgoje in osnovnošolskega izobraževanja so bile v letih 2011 in 2012, za krepitev dostopnosti storitev vzgojno izobraževalnih ustanov ter drugih raznovrstnih vsebin otrokom in mladim s posebnimi potrebami, izvedene sledeče aktivnosti:
  - za učence iz MOL, ki se izobražujejo v Zavodu za usposabljanje Janeza Levca, Zavodu za gluhe in naglušne, Zavodu za slepo in slabovidno mladino in Centru za izobraževanje, rehabilitacijo in usposabljanje Kamnik ali drugih šolah in imajo v odločbi o usmeritvi priznana pravico do brezplačnega prevoza, je MOL financirala šolski prevoz (pravna podlaga je Zakon o osnovni šoli, Uradni list RS, št. 81/06 - uradno prečiščeno besedilo, 102/07, 107/10, 87/11 in 40/12 - ZUJF);
  - za otroke s posebnimi potrebami, vključene v redne oddelke vrtcev in osnovnih šol MOL zagotavlja izvajanje prilagojenih in individualiziranih programov. V skladu z Zakonom o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami (Uradni list RS, št. 3/07 - uradno prečiščeno besedilo, 52/10 - odl. US in 58/11 - ZUOPP-1) MOL zagotavlja dodatno strokovno pomoč (sofinanciranje strokovnih delavcev), stalne ali občasne spremljevalce, prevajalca v znakovni jezik v vseh vrtcih, v katere so vključeni otroci z motnjo sluha ali govora. MOL sofinancira delavce v primerih, kjer je zagotovljena pomoč s strani Ministrstva za znanost, izobraževanje, kulturo in šport premajhna. V začetku šolskega leta 2012/ 2013 je bilo v javnih vrtcih MOL sistematiziranih 23,50 delovnih mest »vzgojitelj za izvajanje dodatne strokovne pomoči« in 23,75 delovnih mest »spremljevalec gibalno oviranih (učencev in dijakov)«. MOL sredstva namenja tudi za spremljevalce otrokom s posebnimi potrebami v času zimovanj in letovanj. Zagotovitev spremljevalca pomeni uspešno izvedbo programa ter možnost vsem udeležencem (otrokom in odraslim) kvalitetnejšega bivanja na zimovanju ali letovanju;
  - sofinanciranje in podpora projektom/ programom, ki spodbujajo samostojno odločanje in aktivno participacijo mladih z različnimi oblikami oviranosti, preko javnih razpisov za lokalne in mednarodne mladinske projekte/ programe:

- v letu 2012 je bila sklenjena pogodba za obdobje 2012 – 2014 za sofinanciranje programa YHD – Društva za teorijo in kulturo hendikepa in sicer za program v okviru lokalnih mladinskih aktivnosti,
- MOL je nadaljevala s podporo mednarodnemu projektu »Mobilkom Austria friedensflotte Mirno MORE 2011 – Mirno morje Slovenija«, ki ga izvaja Zavod Janeza Levca,
- v letu 2012 je bil sofinanciran projekt Korak k sončku na dveh šolah (aktivnost, namenjena osveščanju o življenju in pravicah oseb z oviranostmi),
- od leta 2009 poteka sofinanciranje projekta Bontonček, v okviru katerega osebe z oviranostmi same predstavljajo različne vrste oviranosti in svoje življenje ter s tem prispevajo k zmanjševanju strahov in stereotipov,
- podprt je bil projekt »Igraj se z mano«, ki ga organizira Zavod Janeza Levca, z namenom spodbujanja integracije in osveščanja širše javnosti o osebah z oviranostmi,
- z namenom, da se čim bolj aktivno in uspešno vključijo v družbo, je MOL sofinancirala program za zgodnjo pomoč družinam otrok z oviranostmi.

3.4. Zdravje, socialno varstvo in zaposlovanje

- MOL zagotavlja izvajanje pomoči na domu (PND), ki spada v okvir socialno varstvene storitve pomoč družini po Zakonu o socialnem varstvu (Uradni list RS, št. 3/07 - uradno prečiščeno besedilo, 23/07 - popr., 41/07 - popr., 61/10 - ZSVarPre, 62/10 - ZUPJS in 57/12). PND se izvaja kot javna služba in obsega socialno oskrbo oseb z oviranostmi, starejših in drugih oseb, ki se jim s tako oskrbo lahko nadomesti vključitev v institucionalno varstvo.

Upravičenke in upravičenci do PND so starejši od 65 let, osebe s statusom invalida po Zakonu o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih oseb (ZDVDTP; Uradni list RS, št. 41/83, 114/06 - ZUTPG, 122/07 - odl. US, 61/10 - ZSVarPre, 110/11 - ZDIU12 in 40/12 - ZUJF), druge osebe z oviranostmi, ki imajo pravico do tuje pomoči in nege, kronično bolni in osebe z dolgotrajnimi okvarami zdravja, hudo bolni otrok ali otrok s težko motnjo v telesnem ali težko in najtežjo motnjo v duševnem razvoju, ki ni vključen v organizirane oblike varstva. MOL izvaja PND zagotavlja preko Zavoda za oskrbo na domu Ljubljana (ZOD) in koncesionarja Zavoda za socialno oskrbo Pristan.

ZOD je imel v letu 2011 povprečno mesečno 630 uporabnic in uporabnikov in povprečno mesečno 10.809 opravljenih ur PND, Zavod za socialno oskrbo Pristan pa povprečno mesečno 88 uporabnic in uporabnikov ter povprečno mesečno 1.600 opravljenih ur PND.

Leta 2012 je imel ZOD povprečno mesečno 595 uporabnic in uporabnikov ter povprečno mesečno 10.248 opravljenih ur PND, Zavod za socialno oskrbo Pristan pa povprečno mesečno 97 uporabnic in uporabnikov ter povprečno mesečno 1.753 opravljenih ur PND.

Iz strukture uporabnic in uporabnikov PND glede na izpolnjevanje pogojev upravičenosti do storitve je razvidno tudi število oseb, s statusom invalida po Zakonu o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih oseb, ki po oceni pristojne komisije ne zmorejo samostojnega življenja, če stopnja in vrsta njihove invalidnosti omogočata občasno oskrbo na domu ter število drugih invalidnih oseb, ki jim je priznana pravica do tuje pomoči in nege za opravljanje večine življenjskih funkcij. V ZOD je bilo takih uporabnic in uporabnikov PND 62 (na dan 31. 12. 2011) oziroma 74 (na dan 31. 12. 2012), v Zavodu za socialno oskrbo Pristan pa 8 (na dan 31. 12. 2011) oziroma 9 (na dan 31. 12. 2012).

ZOD je do 29. 2. 2012 izvajal tudi storitev varovanja na daljavo s pomočjo rdečega gumba, po tem datumu pa jo izvaja Pacient d.o.o. Januarja 2012 je bilo v izvajanje te storitve vključenih 75 uporabnic in uporabnikov.

- V okviru naloge (do)plačevanja bivanja v stanovanjskih skupinah, bivalnih enotah in drugih oblikah institucionalnega varstva je MOL prispevala stroške oskrbe za bivanje v

stanovanjskih skupinah za osebe s težavami v duševnem zdravju in (do)plačevala oskrbo za institucionalno varstvo v posebnih socialno varstvenih zavodih.

Leta 2011 je MOL prispevala stroške oskrbe za bivanje v stanovanjskih skupinah za osebe s težavami v duševnem zdravju 14, leta 2012 pa 18 občankam in občanom MOL. Leta 2011 je MOL (do)plačevala oskrbo za institucionalno varstvo v posebnih socialno varstvenih zavodih mesečno v povprečju 310 občankam oziroma občanom MOL (skupno je bilo v letu 2011 (do)plačil oskrbe deležnih 3.723 občank in občanov MOL), v letu 2012 pa mesečno v povprečju 306 občankam oziroma občanom MOL (skupno je bilo v letu 2012 (do)plačil oskrbe deležnih 3.667 občank in občanov MOL).

- Polnoletnim osebam s težko motnjo v duševnem razvoju in težko gibalno oviranim osebam, ki potrebujejo pomoč pri opravljanju vseh osnovnih življenjskih potreb je na podlagi Zakona o socialnem varstvu zagotovljena pravica do izbire družinskega pomočnika, pomočnice. V skladu z zakonom pristojni center za socialno delo v odločbi o priznanju pravice do izbire družinskega pomočnika odloči o prispevku invalidne osebe in zavezanca k plačilu sredstev oziroma dela sredstev, ki jih občina namenja za pravice družinskega pomočnika. Na osnovi te odločbe invalidna oseba in njeni zavezanci vsak mesec povrnejo občini sredstva oziroma del sredstev, ki jih občina plačuje za družinskega pomočnika. Kadar ta sredstva, skupaj z dodatkom za pomoč in postrežbo oziroma tujo nego in pomoč, ne zadostujejo za financiranje pravic družinskega pomočnika, razliko doplača občina.
MOL je leta 2011 financirala pravico do izbire družinskega pomočnika v povprečju 80 upravičenkam in upravičencem letno (na dan 31. 12. 2011 85 upravičenk in upravičencev), prav tako leta 2012 v povprečju 80 upravičenkam in upravičencem letno (na dan 31. 12. 2012 78 upravičenk in upravičencev).
- Na osnovi Odloka o denarni pomoči (Uradni list RS, št. 18/08 - uradno prečiščeno besedilo in 4/12) je bilo do denarnih pomoči MOL (pomoč ob materialni ogroženosti in ob rojstvu otroka, pomoč pri kritju stroškov kosil za otroke v osnovnih šolah in starejše od 65 let ter pomoč ob začetku šolskega leta in kritju stroškov šole v naravi) v letu 2011 upravičenih 6.394 občank in občanov MOL, od tega 4.197 do denarne pomoči ob materialni ogroženosti, v letu 2012 pa 5.646 občank in občanov MOL, od tega 2.636 do denarne pomoči ob materialni ogroženosti. Denarne pomoči MOL po omenjenem odloku so bile upravičenkam in upravičencem izplačane iz proračuna MOL.
- V projekt »Individualno financiranje socialno varstvenih storitev«, ki ga je izvajala Agencija za individualno načrtovanje pri Fakulteti za socialno delo, je bilo v letu 2011 vključenih 7 občank in občanov MOL, ki so pred tem živeli v posebnih socialno varstvenih zavodih. Občanke in občani MOL so bili v projekt vključeni z odločbami pristojnih centrov za socialno delo, na podlagi katerih je MOL lahko izvršila (do)plačila oskrbnih stroškov. Projekt se je konec leta 2011 zaključil, pristojno ministrstvo pa ni zagotovilo ustrezne systemske (zakonske) rešitve, ki bi določala nadaljnje izvajanje te dejavnosti.
- V letu 2011 je MOL (preko Oddelka za zdravje in socialno varstvo MU MOL) iz sredstev proračuna sofinancirala 14, v letu 2012 pa 17 socialnovarstvenih programov za osebe z različnimi oblikami oviranostmi.

Tabela 1: Socialnovarstveni programi za osebe z oviranostmi, ki jih je MOL sofinancirala v letu 2011

Št.	Naziv organizacije	Program
1	Dom starejših občanov Fužine, Ljubljana	Dnevni center: »Center aktivnosti Fužine« (CAF) - središče druženja in aktivnosti za starejše
2	Dom starejših občanov Ljubljana Šiška	Dnevni center - dnevno varstvo
3	Društvo gluhih in naglušnih Ljubljana	Dnevni center za starejše gluhe, naglušne in gluhoslepe
4	Inštitut Antona Trstenjaka za gerontologijo in medgeneracijsko sožitje	Mreža medgeneracijskih programov
5	Inštitut Antona Trstenjaka za gerontologijo in medgeneracijsko sožitje	Starosti prijazna Ljubljana
6	Mestna zveza upokojencev Ljubljana	Dnevni centri za starejše
7	Mestna zveza upokojencev Ljubljana	Socialnovarstveni programi, ki starejšim nudijo oporo za samostojnejše in kvalitetnejše življenje v domačem bivalnem okolju
8	Mestna zveza upokojencev Ljubljana	Dnevni centri za starejše
9	Mestna zveza upokojencev Ljubljana, OSZDU	Dnevni centri aktivnosti za starejše (DCA)
10	PAPILOT, zavod za vzpodbujanje in razvijanje kvalitete življenja Ljubljana	Aktivno in kakovostno staranje
11	Slovenska filantropija - Združenje za promocijo prostovoljstva	Sadeži družbe: spodbujanje medgeneracijskega sodelovanja v Ljubljani
12	TREPETLIKA, društvo bolnikov s parkinsonizmom in drugimi ekstrapiramidnimi motnjami	Kanček upanja in svetlobe
13	Zveza društev upokojencev Slovenije	Starejši za starejše - medsebojna pomoč
14	Zveza društev za socialno gerontologijo Slovenije	Program za delovanje skupin starih ljudi za samopomoč

Tabela 2: Socialnovarstveni programi za osebe z oviranostmi, ki jih je MOL sofinancirala v letu 2012

Št.	Naziv organizacije	Program
1	Center za osebe s pridobljeno možgansko poškodbo Zarja	Psihosocialna rehabilitacija po možganskih poškodbah
2	Društvo aktivnih in zaposlenih invalidov Slovenje - DAZIS	24 UR SKUPAJ
3	Društvo civilnih invalidov vojn Slovenije Ljubljana	Socialno varstveni program civilnih invalidov vojn Ljubljane
4	Društvo gluhih in naglušnih Ljubljana	Usposabljanje za aktivno življenje in delo in preprečevanje socialne izključenosti gluhih, naglušnih in gluhoslepih
5	Društvo gluhoslepih Slovenije Dlan	Dotik svetlobe
6	Društvo invalidov Ljubljana - Center	Skrb za integracijo invalidov v vsakdanje življenje
7	Društvo invalidov Ljubljana Bežigrad	Program društva
8	Društvo invalidov Ljubljana Moste-Polje	Socialno vključevanje invalidov
9	Društvo invalidov Ljubljana Šiška	Socialno varstveni program za invalide in njihovo aktivno vključevanje v skupnost
10	Društvo invalidov Ljubljana Vič-Rudnik	Socialno varstveni program, ki ljudem z različnimi oblikami oviranosti nudijo podporo za samostojnejše življenje in omogočajo njihovo aktivno vključevanje v skupnost
11	Društvo paraplegikov ljubljanske pokrajine	Gibalna oviranost ni ovira
12	Društvo Sožitje Ljubljana - društvo za pomoč osebam z motnjami v duševnem razvoju, Ljubljana	Ohranjanje psihofizičnega zdravja oseb z motnjami v duševnem razvoju
13	Društvo vojnih invalidov Ljubljana	Socialni program društva vojnih invalidov Ljubljana
14	Medobčinsko društvo slepih in slabovidnih Ljubljana	Prva socialna pomoč kasneje oslepelim slepim in slabovidnim osebam in njihovim svojcem
15	Mestno društvo gluhih Ljubljana	Enakopravno vključevanje gluhih v družbo
16	YHD - Društvo za teorijo in kulturo hendikepa	Osebna asistenca v okviru Neodvisnega življenja hendikepiranih v Ljubljani
17	Združenje invalidov - Forum Slovenije	Veriga psihosocialne oskrbe in druženja

- Pravica oseb z okvarami sluha do tolmačenja je zapisana 69. členu Splošnega dogovora, v katerem Ministrstvo za zdravje, Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije, Zdravniška zbornica Slovenije in drugi partnerji določijo program zdravstvenih storitev in izhodišča za njegovo izvajanje ter oblikovanje cen za pogodbeno leto.
Stroške tolmačenja izvajalcu javno zdravstvenih storitev plača Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije, v skladu s Tarifo za tolmače slovenskega znakovnega jezika (Uradni list RS, št. 21/04 in 106/12).
V Zdravstvenem domu Ljubljana je bila storitev tolmačenja v letu 2012 zagotovljena v 136 primerih.

Slika 6: Primeri kretenj tolmačenja v znakovnem jeziku za gluhe (vir fotografije: www.siol.net/GettyImages)

- Zdravstveni dom Ljubljana je v letu 2012 svojim zaposlenim omogočil udeležbo na tečaju slovenskega znakovnega jezika. 60 urni tečaj, ki je trajal 5 mesecev so uspešno zaključile 3 zaposlene, in sicer iz Zdravstvenega doma Ljubljana, enote Bežigrad, enote Šiška in enote Šentvid.
- Pri izvajanju poostrelega nadzora na lokacijah, kjer lahko pogosteje prihaja do zlorab oseb z oviranostmi (na primer prisilnega beračenja, lokacije: tržnica, območja pred trgovinami, bankami ipd.) Mestno redarstvo MU MOL sodeluje s Policijsko upravo Ljubljana. V obdobju 2011 in 2012 tovrstnih zlorab niso zaznali.
- MOL kot naročnica programov (tudi z zagotavljanjem sredstev za zaposlitve) redno sodeluje pri zagotavljanju programov javnih del na različnih področjih.
V letu 2011 je MOL v okviru 5 programov javnih del s področja socialnega varstva (izvajajo jih večinoma nevladne organizacije) sofinancirala 6 zaposlitev (to je 40% izhodiščne plače). Poleg tega je MOL kot naročnica zagotovila javni interes za izvajanje nadaljnjih 8 programov (12 zaposlitev) o izvajanju programov javnih del na področju socialnega varstva. V okviru javnega razpisa ZRSZ za leto 2011 je Oddelek za zdravje in socialno varstvo MU MOL sicer potrdil sofinanciranje 17 programov (22 zaposlitev), za nadaljnjih 25 programov (43 zaposlitev) pa izdal izjave o izvajanju programa v javnem interesu MOL, vendar so se, v primerjavi s prejšnjimi leti, sredstva v 2011 za programe javnih del iz državnega proračuna za OE Ljubljana skoraj prepolovila, tako da niti odobreno sofinanciranje programov s strani lokalne skupnosti (dodatne točke po merilih javnega razpisa), ni bistveno vplivalo na pomembno zmanjšan obseg javnih del v letu 2011.
V letu 2012 je bilo s sredstvi MOL v okviru 23 programov javnih del s področja socialnega varstva zaposlenih 39 oseb. Poleg tega je MOL kot naročnica zagotovila javni interes za izvajanje nadaljnjih 21 programov (32 zaposlitev) s področja socialnega varstva, 13 programov (13 zaposlitev) s področja kulturne dejavnosti, 4 programe (4 zaposlitve) s področja izobraževanja in 2 programa (2 zaposlitvi) s področja varstva okolja. MOL je tako v programih javnih del v letu 2012 omogočila zaposlitev vsaj 90 brezposelnim osebam.
Za leto 2013 je MOL odobrila sredstva za zaposlitev 54 oseb v 43 programih s področja socialnega varstva in 5 oseb v 2 programih komunalnih dejavnosti, izjave o izvajanju

programa v javnem interesu MOL pa smo izdali za 17 programov (28 zaposlitev) s področja socialnega varstva, 6 programov (6 zaposlitev) s področja kulturne dejavnosti, 4 programe 4 zaposlitve) s področja izobraževanja in 1 program (3 zaposlitve) s področja varstva okolja. Predvidoma bo tako MOL v letu 2013 omogočila zaposlitev 98 brezposelnim osebam.

- V okviru obveznosti zaposlovanja oseb z oviranostmi oziroma oseb z odločbo o priznani invalidnosti v skladu s kvotnim sistemom zaposlovanja (obveza delodajalcev, da zaposlujejo določeno število oseb z oviranostmi od skupnega števila zaposlenih), ki ga določa Zakon o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov (Uradni list RS, št. 16/07 - uradno prečiščeno besedilo, 87/11 in 96/12 - ZPIZ-2), je MU MOL obvezana zaposliti v povprečju 12 oseb z oviranostmi (2% od vseh zaposlenih). MU MOL to kvoto presega, saj v povprečju zaposluje 20 oseb z oviranostmi (na dan 31. 12. 2012 je bilo v MU MOL zaposlenih 22 oseb z oviranostmi) in je zato upravičena do izplačila nagrade za preseganje kvote ter do oprostitve plačila prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje za posameznike nad kvoto. Obe pravici MU MOL uveljavlja od januarja 2010.

V MU MOL je bila imenovana tudi Delovna skupina za izboljšanje delovnih pogojev invalidov, zaposlenih v MU MOL, ki ugotavlja njihove potrebe in namenska sredstva porablja za nakup različnih delovnih pripomočkov. Z namenskimi sredstvi je bila v preteklem obdobju nabavljena sledeča oprema: namizne luči (5 kosov), pisarniški stoli (12 kosov), transportni voziček (1 kos), optična povečevalna programska oprema (2 kosa).

Invalidnost nikogar od zaposlenih ni posledica poškodbe pri delu ali poklicne bolezni nastale pri MOL. Pogoji dela v MU MOL so jim prilagojeni, poskrbljeno je tudi za ustrezno varstvo pri delu in redne zdravniške preglede. V vseh postopkih zaposlovanja je osebam z oviranostmi zagotovljena enakopravna obravnava, na kar kaže tudi število zaposlenih.

III. ZAKLJUČEK

Sistematično načrtovanje in izvajanje ukrepov za krepitev dostopnosti ter za izenačevanje in uresničevanje enakih možnosti oseb z oviranostmi v MOL je v preteklih nekaj letih, iz posameznih rešitev, odvisnih od zavzetosti posameznic in posameznikov, postalo naša skupna redna naloga.

Ključne in največje rešitve najdemo med ukrepi, s katerimi sistematično odpravljamo ovire v grajenem okolju – to je odpravljanje arhitekturnih ovir za dostop in gibanje v zgradbah ter izvajanje prilagoditev na javnih površinah, v prometu. Številni drugi ukrepi prispevajo k temu, da osebe z oviranostmi, tako kot vsi ostali, lahko koristijo javne storitve ter se, brez ovir in kar se da samostojno, vključujejo v pestre vsebine z različnih področij družbenega življenja v mestu (kultura, šport, ipd.).

Ob številnih »tradicionalnih« ukrepih za prilagoditve oziroma odstranjevanje ovir v grajenem okolju, smo v akcijskem načrtu 2011 do 2012 predvideli kar nekaj ukrepov za prilagoditve specifičnim potrebam slepih, slabovidnih, gluhih, naglušnih in gluhoslepih: nameščajo se pripomočki za krepitev zvoka, na voljo so tipne karte, izdelan je celovit načrt talnih taktilnih oznak za ožje središče mesta, na kulturnih dogodkih je zagotovljeno tolmačenje v slovenski znakovni jezik ali nadnapisi, ipd.

Na področju zagotavljanja dostopnosti mesta osebam z oviranostmi je MOL prav gotovo primer dobre prakse. Deležni smo številnih priznanj, tudi iz tujine. Med največja štejemo naziv Občina po meri invalidov, ki ga je MOL podelila Zveza delovnih invalidov Slovenije ter nagrado, ki jo je MOL prejela na nagradnem natečaju Access City Award 2012 za dostopnost prometa in z njim povezane infrastrukture.

Slika 7: V imenu MOL je nagrado Evropske komisije Access city Award 2012 za dostopnost prometa in z njim povezane infrastrukture prevzela podžupanja MOL Tjaša Ficko (vir fotografije: Evropska Komisija)

Z aktivnostmi za izboljšanje dostopnosti grajenega okolja, javnih prevozov, informacij ter raznovrstnih storitev in programov osebam z oviranostmi v MOL kontinuirano nadaljujemo, tako je, hkrati s poročilom za pretekli dve leti, pripravljen tudi nov akcijski načrt, z ukrepi in aktivnostmi za obdobje 2013 do 2014.

Obrazložitev

1. Pravni temelj

21. člen Zakona o lokalni samoupravi (Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo, 76/08, 79/09, 51/10 in 40/12 - ZUJF) določa, da občina samostojno opravlja lokalne zadeve javnega pomena, ki jih določi s splošnim aktom občine ali so določene z zakonom. Med drugim ta člen določa, da »občina za zadovoljevanje potreb svojih prebivalcev... skrbi za... invalide...«.

27. člen Statuta Mestne občine Ljubljana (Uradni list RS, št. 66/07 - uradno prečiščeno besedilo in 15/12) določa pristojnost Mestnega sveta, da sprejema plane razvoja Mestne občine Ljubljana (v nadaljevanju: MOL).

2. Razlogi in cilji, zaradi katerih je akt potreben ter ocena stanja

V MOL je načrtovanje ukrepov za zagotavljanje dostopnosti mesta osebam z oviranostmi z akcijskimi načrti uveljavljeno že nekaj let. Pred akcijskim načrtom, na katerega se nanaša to poročilo, je bil v Mestnem svetu MOL sprejet Akcijski načrt za izenačevanje in uresničevanje enakih možnosti oseb z oviranostmi v Mestni občini Ljubljana za obdobje 2008 – 2010. O uresničevanju ukrepov iz prvega akcijskega načrta sta bili pripravljene dve letni poročili, za leto 2009 in za leto 2010. Poročilo za leto 2009 je Mestni svet MOL obravnaval in potrdil na svoji 33. Seji 23. 11. 2009, poročilo za leto 2010 pa na svoji 5. seji 30. 5. 2011. Obe poročili sta dostopni na spletni povezavi <http://www.ljubljana.si/si/mol/mestni-svet/seje/>.

Pričujoče poročilo se nanaša na uresničevanje ciljev in ukrepov Akcijskega načrta »Ljubljana – občina po meri invalidov« za obdobje od 2011 do 2012, ki ga je Mestni svet MOL obravnaval in potrdil na 6. seji 30. 5. 2011.

V predlaganem poročilu za leti 2011 in 2012 so, podobno kot v dveh letnih poročilih (za leto 2009 in leto 2010), predstavljeni izvedeni ukrepi in aktivnosti za zagotavljanje dostopnosti grajenega okolja, javnih prevozov, informacij ter raznovrstnih storitev in programov osebam z oviranostmi v MOL, ki so jih izvedli oziroma izvajali organi MU MOL ter javni zavodi in podjetja, katerih ustanoviteljica je MOL. Poročilo je na svoji seji 1. 3. 2013 obravnaval in potrdil tudi Svet za odpravljanje arhitekturnih in komunikacijskih ovir MOL.

3. Poglavitne rešitve

Osnovni namen Poročila o uresničevanju Akcijskega načrta »Ljubljana – občina po meri invalidov« za obdobje od 2011 do 2012 je prikazati vse aktivnosti, ki jih MOL ter javni zavodi in podjetja, katerih ustanoviteljica je MOL, izvajamo z namenom stalnega izboljševanja dostopnosti grajenega okolja, javnih prevozov, informacij ter raznovrstnih storitev in programov osebam z oviranostmi v MOL.

Mestnemu svetu MOL predlagamo, da sprejme Poročilo o uresničevanju Akcijskega načrta »Ljubljana – občina po meri invalidov« za obdobje od 2011 do 2012.

4. Ocena finančnih posledic

Sprejetje Poročila o uresničevanju Akcijskega načrta »Ljubljana – občina po meri invalidov« za obdobje od 2011 do 2012 nima finančnih posledic.

Pripravila:
Alenka Žagar
Višja svetovalka II

Tilka Klančar
Vodja oddelka